

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Факультет № 6

Кафедра цивільного права та процесу

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни «Забезпечення та захист права інтелектуальної
власності» обов'язкових компонент

освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

081 Право 081 Law

Харків (Вінниця) 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри цивільного права та процесу (протокол від 23.08.2023 № 8)

Розробник:

Доцент кафедри цивільного права та процесу Харківського національного університету внутрішніх справ, канд. юрид. наук, доцент Кириченко Тетяна Сергіївна

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ, канд. юрид. наук, доцент Зайцев Олексій Леонідович.
2. Професор кафедри цивільного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, канд. юрид. наук, професор Борисова Валентина Іванівна

**1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. Загальні засади забезпечення та захисту права інтелектуальної власності	18	2	6			10	залік
Тема № 2. Авторське та суміжне право	22	4	8			10	
Тема № 3. Промислова власність	22	4	8			10	
Тема № 4. Отримання правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності	20	4	6			10	
Тема № 5. Управління майновими правами інтелектуальної власності	16	2	4			10	
Тема № 6. Захист права інтелектуальної власності	22	4	8			10	
Всього за семестр №2	120	20	40			60	

(заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекцій	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. Загальні засади забезпечення та захисту права інтелектуальної власності	18	2	2			14	залік
Тема № 2. Авторське та суміжне право	20	2	2			16	
Тема № 3. Промислова власність	26	2	4			20	
Тема № 4. Отримання правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності	19	2	2			15	
Тема № 5. Управління майновими правами інтелектуальної власності	17		2			15	

Тема № 6. Захист права інтелектуальної власності	20	2	2			16	
Всього за семестр № 2:	120	10	14			96	

3. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1. «Загальні засади забезпечення та захисту права інтелектуальної власності»

Семінарське заняття за темою «Загальні засади забезпечення та захисту права інтелектуальної власності»

Навчальна мета заняття: засвоїти поняття, які є визначними (опорними) для цієї теми і виділені в плані заняття та у конспекті лекції, опрацювання рекомендованої літератури, конспектування окремих положень, що стосуються питань теми, використовуючи підручники, навчальні посібники та нормативний матеріал.

Кількість годин:

денна форма навчання – 6 години;

заочна форма навчання – 2 година.

Навчальні питання:

1. Поняття права інтелектуальної власності.
2. Теорії походження права інтелектуальної власності.
3. Система права інтелектуальної власності.
4. Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам.

Методичні вказівки до кожного питання теми:

1. У першому питанні розкривається поняття права інтелектуальної власності. Генезис формування поглядів щодо цього правового феномену.

2. Друге питання присвячено теорії походження права інтелектуальної власності необхідно розпочати з теорії привілеїв як підґрунтя формування підгалузі права інтелектуальної власності. Надати необхідно загальну характеристику договірної, промислової власності, особистого права, деліктної, рентної, персональної теорій інтелектуальної власності та теорії права нематеріальних благ. Варто також порівняти пропріетарну теорію і теорію виключних майнових прав.

3. Третє питання присвячено системі права інтелектуальної власності. Систему права інтелектуальної власності потрібно розглянути з позиції розмежування інститутів права інтелектуальної власності: національна та європейська традиція. Враховуючи при цьому, що основними інститутами права інтелектуальної власності є фактологічна, реєстраційна система та фактична монополія.

4. Четверте питання присвячено здійсненню права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам варто проаналізувати виникнення (набуття) права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам, поняття та види співавторства. Також доцільним є визначення права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору та на об'єкт, створений за замовленням.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для рзкритття окремих проблем, явищ тощо::

1. Принципи права інтелектуальної власності.

Теми рефератів:

1. Всесвітня організація охорони інтелектуальної власності.
2. Виникнення права інтелектуальної власності.

Завдання

Завдання № 1

Громадянин Іваненко працював викладачем на кафедрі університету, поряд з цим у власному гаражі він розробляв моделі аеропланів.

Визначить, чи виникають у такому випадку правовідносини у сфері інтелектуальної власності? Надайте їм характеристику.

ТОВ «Вектор плюс» розробила засіб екологічної обробки ґрунту. При патентуванні розробник (працівник ТОВ «Вектор плюс») стверджував, що він є власником ноу-хау розробки та вимагав визнати за ним право авторства та майнові права на об'єкт.

Визначить, чи виникають у такому випадку правовідносини у сфері інтелектуальної власності? Надайте їм характеристику. Як розподіляються права у цьому випадку.

Завдання № 2

Громадянин Петрокієнко та громадянка Сахно написали сумісну статтю. При розподілу винагороди, громадянин Петрокієнко стверджував, що ідея та матеріал статті повністю належить йому, а гр. Сахно лише робила технічну обробку документації.

Визначить, чи виникають у такому випадку правовідносини у сфері інтелектуальної власності? Чи виникає співавторство. Як розв'язати спір?

Література

Основна

1. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: Навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. – К. : Національна академія управління, 2014. – с. 278.
2. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / за ред. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2017. 140 с.
3. Бурлаков С. Ю. Правове регулювання відносин інтелектуальної власності (предмет і метод). Форум права. 2013. № 3. С. 65–69. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.him_2013_3_13.pdf
4. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 237с.
5. Гілевич С. Історичні аспекти формування системи захисту права інтелектуальної власності. Митна справа. 2012. № 4. Ч. 2. Кн. 1. С. 318–324.
6. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу: співвідношення понять та правова природа / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 199-202.

Тема № 2. Авторське та суміжне право».

Семінарське заняття за темою «Авторське та суміжне право»

Навчальна мета заняття: засвоїти поняття, які є визначними (опорними) для цієї теми і виділені в плані заняття та у конспекті лекції, опрацювання рекомендованої літератури, конспектування окремих положень, що стосуються питань теми, використовуючи підручники, навчальні посібники та нормативний матеріал.

Кількість годин:

денна форма навчання – 8 години;
заочна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Поняття авторського права.
2. Суб'єкти авторського права.
3. Об'єкти авторського права.
4. Зміст авторських правовідносин.
5. Поняття суміжних прав.
6. Об'єкти суміжних прав.
7. Суб'єкти суміжних прав

Методичні вказівки до питань теми:

1. У першому питанні розкривається поняття авторського права. Генезис його встановлення. Значення для правової охорони прав авторів.
2. Друге питання присвячено суб'єктам авторського права. Суб'єктами авторського права є: автор, співавтори, суб'єкти, які набули права на твори відповідно до договору або закону. Організації колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права. Організація колективного управління є неприбутковою організацією, утворюється в організаційно-правовій формі громадського об'єднання (громадська організація або громадська спілка) зі статусом юридичної особи
3. Третє питання присвячено об'єктам авторського права. Потрібно також пояснити обсяг правової охорони об'єкта авторського права та правове значення елементів твору. Визначити об'єкти, що не охороняються авторським правом. До юридично значимим (охоронюваним) елементам твору відносяться образи і мова твору. Під художнім чином розуміється специфічна для мистецтва форма відображення дійсності і вираження думок і почуттів художника. Художній образ народжується в уяві художника, втілюється в створюваному їм творі в тій чи іншій матеріальній формі (пластичної, звукової, жести-мімічної, словесної) і відтворюється уявою сприймає мистецтво глядача, слухача, читателя¹³¹. У науці авторського права створені художником образи іменуються внутрішньою формою твору. Вона користується правовою охороною, так як є результатом творчої діяльності і відображає індивідуальність свого творця.
4. Четверте питання присвячено змісту авторських правовідносин. Особисті немайнові права автора. Виключні майнові авторські права. Обмеження майнових авторських прав. Право слідування. Здійснення державної реєстрації об'єкта авторського права. Строк чинності майнових авторських прав та правові наслідки його закінчення.
5. У п'ятому питанні розкривається поняття суміжного права. Визначати поняття суміжних прав потрібно в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. При визначенні системи джерел правового регулювання відносин пов'язаних з охороною об'єктів суміжних прав потрібно враховувати їх особливості. Охарактеризувати національне законодавство та міжнародно-правові акти щодо суміжних прав.
6. У шостому питанні, аналізуючи об'єкти суміжних прав потрібно надати їх поняття та ознаки, а також обсяг їх правової охорони.
7. Сьоме питання присвячено суб'єктам суміжних прав. Суб'єктами суміжних прав є: виконавець, виробник фонограми, відеограми, організація мовлення. Спадкоємці та інші правонаступники як суб'єкти суміжних прав. Організації колективного управління майновими правами суб'єктів суміжних прав

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо::

1. Правова охорона комп'ютерних програм.
2. Веб-сайт, як об'єкт правової охорони.

Теми рефератів:

1. Правова охорона попури.
2. Правова природа права на карикатуру.
3. Охорона прав на твори дизайну.
4. Ретроспективна суміжних прав.
5. Правова природа прав організації мовлення на передачі сповіщення.

Завдання**Завдання № 1**

Художник Герасенко розробив колекцію одягу та звернувся до юридичної консультації з наступними питаннями:

1. Який вид об'єкту правової охорони їм розроблено?
2. Як встановити правову охорону на цей об'єкт?

Обґрунтуйте відповіді на поставлені питання.

Завдання № 2

ТОВ «Серка» замовила розроблення веб-сайту. В процесі розробки перед юристом постало декілька питань:

1. Кому належать майнові та немайнові права на веб-сайт?
2. Як оформити правовідносини між замовником та автором розробки веб-сайту.

Обґрунтуйте відповіді на поставлені питання.

Завдання № 3

Телеканал «Мить» в ефірі транслював програму «Одна» про жіночі історії, без його згоди телеканал «Сучасні новини» почав трансляцію цієї програми. Телеканал «Мить» телеканалу «Сучасні новини» направив претензію з вимогою припинити ці дії, останній відмовив в цьому, оскільки згоду на трансляцію надала ведуча передачі.

Як розв'язати спір.

Література :

1. Бурлаков С. Ю. Правове регулювання відносин інтелектуальної власності (предмет і метод). Форум права. 2013. № 3. С. 65–69. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.him_2013_3_13.pdf

2. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 237с.
3. Гілевич С. Історичні аспекти формування системи захисту права інтелектуальної власності. Митна справа. 2012. № 4. Ч. 2. Кн. 1. С. 318–324.
4. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу: співвідношення понять та правова природа / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 199-202.
5. Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П. П. Крайнева. – К. : Старт-98, 2012. – 660 с. 82.Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія /О. В. Жилінкова. – К.: Юрінком Інтер,2015. – 280 с.
6. Ісмаїлов К. Інформаційно-правова відповідальність в Україні. Правовий часопис Донбасу. 2018. № 3 (64). С. 87-93.
7. Кіжаєв С. Інтелектуальна власність. 2017. Дніпро. ДВНЗ УДХТУ. 64 с.
8. Лазебний В. Основи інтелектуальної власності та її захисту. 2011. Київ. Ліра-К. 150 с.
9. Москалюк Н. Право інтелектуальної власності. 2017. Тернопіль. ТНЕУ. 200 с.
10. Крижна, В.М. Право інтелектуальної власності України : конспект лекцій / В.М. Крижна, Н.Є. Яркіна. - Х. : Право, 2010. - 112 с. Крижна, В. Право інтелектуальної власності та суспільні інтереси // Право України : юрид. журн. - 2011. - № 3. - С. 60 - 65.

Тема № 3 Промислова власність

Семінарське заняття за темою «Промислова власність»

Навчальна мета заняття: засвоїти поняття, які є визначними (опорними) для цієї теми і виділені в плані заняття та у конспекті лекції, опрацювання рекомендованої літератури, конспектування окремих положень, що стосуються питань теми, використовуючи підручники, навчальні посібники та нормативний матеріал.

Кількість годин:

денна форма навчання – 8 годин.

заочна форма навчання – 4 години.

Навчальні питання:

1. Поняття патентного права.
2. Об'єкти патентного права.
3. Суб'єкти патентного прав.
4. Оформлення патентних прав.

5. Поняття правової охорони засобів індивідуалізації суб'єктів цивільного обороту, товарів та послуг (робіт).
6. Поняття та функції комерційного найменування.
7. Поняття торговельної марки. Види та функції торговельної марки.

За темою № 3 передбачено веб-квест у формі вирішення практичного завдання

Веб квест розміщений на сайті:

<https://www.blogger.com/u/3/blogger.g?blogID=3257870544721252845#editor/target=page;pageID=3767595722699206149;onPublishedMenu=pages;onClosedMenu=pages;postNum=1;src=pagename>

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми:

1. У першому питанні розкривається поняття суміжного патентного права, його правова природа. Відмінність патентного права від авторського права. Джерела патентного права.
2. У другому питанні, аналізуючи об'єкти патентного права потрібно надати їх поняття та ознаки, а також обсяг їх правової охорони. Характеристика та види винаходів. Корисна модель – її об'єкти Умови правової охорони промислового зразка..
3. Третє питання присвячено суб'єктам патентного права. Характеристика правового статусу винахідника, роботодавця.
4. Четверте питання присвячено оформленню палених прав. Порядок складання заявки на винахід. Процедура отримання патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
5. П'яте питання розкриває особливості інституту індивідуалізації суб'єктів цивільного обороту, товарів та послуг (робіт). Визначається відмінність цього інституту від інституту авторського, патентного права. Підкреслюються що охороняється цим інститутом виключні права, а не об'єкти творчості.
6. У шостому питанні, аналізуючи комерційне найменування необхідно надати його поняття та характеристику. При розкритті поняття і функції комерційного найменування необхідно враховувати і вимоги до надання правової охорони комерційному найменуванню. Варто також визначити і обсяг правової охорони комерційного найменування. Розкриваючи питання щодо виникнення та здійснення прав на комерційне найменування потрібно розпочати зі суб'єкта права на комерційне найменування. Визначити момент виникнення прав на комерційне найменування та зміст майнових прав на комерційне найменування. Правові наслідки припинення прав на комерційне найменування.
7. Сьоме питання присвячено характеристики торговельної марки. Характеризуючи поняття, види та функції торговельної марки необхідно з'ясувати умови надання правової охорони, умови для відмови в наданні правової охорони та обсяг правової охорони торговельної марки. Визначити позначення, які не визнаються торговельними марками. Суб'єкти права на торговельну марку.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти:

1. Правова охорона штамів мікроорганізмів.
2. Спосіб, як об'єкт правової охорони.
3. Апеляція по заявці.

Теми рефератів:

1. Охорона прав на речовину.
2. Оформлення патентних прав на промисловий зразок.
3. Міжнародна патентна класифікація.

Завдання

Завдання № 1

ПАТ «Інтерпласт» подало заявку на отримання патенту щодо винаходу у вигляді способу виготовлення нового напою. Укрпатент виділив заявку обґрунтовуючи це відсутністю вказівки на ім'я винахідника. Заявник не погодився з таким висновком, оскільки винахід розробляли декілька працівників згідно службового завдання, а тому юридична особа виступає основним розробником.

Як розв'язати спір. Чи існує порушення прав заявника?

Завдання № 2

При поданні заявки на помисливий зразок у вигляді чайного сервізу, заявник не подав його фото, а надав креслення, вважаючи що саме креслення визначають форму та визначають новизну об'єкту. Укрпатент не погодився з такою позицією та став вимагати фото виробу.

Як розв'язати спір. Чи існує порушення прав заявника?

Завдання № 3

Засновники подали заяву про реєстрацію ТОВ «Веста», однак їм було відмовлено у реєстрації, оскільки вже зареєстрована юридична особа ПАТ «Веста», а тому таке комерційне найменування не може бути використано у вигляді комерційного найменування.

Як розв'язати спір. Чи існує порушення прав заявника? З якого моменту виникає право на комерційне найменування?

Завдання № 4

ТОВ «Хода миру» подав заявку на отримання свідоцтва на знак для товару у вигляді напису «Anisas», їм було відмовлено, оскільки знак має спільні риси з відомим знаком «Adidas». Заявник вважав, що його права порушено, оскільки цей знак використовується для меблів.

Як розв'язати спір. Чи існує порушення прав заявника? Які знаки є тотожними?

Завдання № 5

У ПАТ «Атом» на зібранні акціонерів прийнято рішення ввести режим комерційної таємниці на підприємстві. Для цього перед юристом компанії поставлені наступні завдання.

1. Розробити план введення режим комерційної таємниці на підприємстві.
2. Розробити документи щодо введення режим комерційної таємниці на підприємстві.
3. Розробити зелену карту введення режим комерційної таємниці на підприємстві.

Підготуйте ці завдання.

Література

1. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / за ред. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2017. 140 с.
2. Бурлаков С. Ю. Правове регулювання відносин інтелектуальної власності (предмет і метод). Форум права. 2013. № 3. С. 65–69. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.him_2013_3_13.pdf
3. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 237с.
4. Гілевич С. Історичні аспекти формування системи захисту права інтелектуальної власності. Митна справа. 2012. № 4. Ч. 2. Кн. 1. С. 318–324.
5. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу: співвідношення понять та правова природа / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 199-202.
6. Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П. П. Крайнева. – К. : Старт-98, 2012. – 660 с. 82. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія /О. В. Жилінкова. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 280 с.
7. Ісмайлов К. Інформаційно-правова відповідальність в Україні. Правовий часопис Донбасу. 2018. № 3 (64). С. 87-93.
8. Кіжаєв С. Інтелектуальна власність. 2017. Дніпро. ДВНЗ УДХТУ. 64 с.
9. Лазебний В. Основи інтелектуальної власності та її захисту. 2011. Київ. Ліра-К. 150 с.
10. Москалюк Н. Право інтелектуальної власності. 2017. Тернопіль. ТНЕУ. 200 с.

11. Крижна, В.М. Право інтелектуальної власності України : конспект лекцій / В.М. Крижна, Н.Є. Яркіна. - Х. : Право, 2010. - 112 с.

Тема № 4. Отримання правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності

Семінарське заняття за темою «Отримання правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності»

Навчальна мета заняття: засвоїти поняття, які є визначними (опорними) для цієї теми і виділені в плані заняття та у конспекті лекції, опрацювання рекомендованої літератури, конспектування окремих положень, що стосуються питань теми, використовуючи підручники, навчальні посібники та нормативний матеріал.

Кількість годин:

денна форма навчання – 6 годин.

заочна форма навчання – 2 годин.

Навчальні питання:

1. Процедура отримання патенту на винахід.
2. Зміст заявки на отримання винаходу.
3. Отримання свідоцтва на промисловий зразок.
4. Отримання свідоцтва на торгівельну марку.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми:

1. У першому питанні розкривається порядок реєстрації винаходу. Подання заявки. Проведення експертизи. Публікація відомостей по заявці. Видача патенту.
2. У другому питанні, слід розкрити поняття та зміст заявки на винахід. Заявка на винахід (корисну модель) складається українською мовою і повинна містити: заяву про видачу патенту на винахід чи деклараційного патенту на винахід (корисну модель); опис винаходу (корисної моделі); формулу винаходу (корисної моделі); креслення (якщо на них є посилання в описі); реферат.
3. Третє питання присвячено видачі свідоцтва на промисловий зразок. Право на реєстрацію промислового зразка має автор або його правонаступник. Експертиза заявки на промисловий зразок. Реєстрація промислового зразка.
4. Четверте питання присвячено видачі свідоцтва на торгівельну марку. Подача та реєстрація заявки. Експертиза заявки: формальної експертизи та кваліфікаційної експертизи (експертизи по суті). Видача свідоцтва.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Міжнародне патентування.
2. Реєстрація прав на географічне позначення товару.
3. Види ліцензій у міжнародній практиці.

Теми рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
2. Договір про порядок розподілу прав на службові об'єкти інтелектуальної власності.
3. Отримання правової охорони на нові сорти рослин.

Завдання.

Завдання № 1

Співавтори нового сорту огірків звернулися до адвокатського бюро з наступними питаннями. Як оформити між ними правовідносинами? Як розподіляються між ними права?

Підготуйте відповіді на питання. Розробити проект договорів між співавторами.

Завдання № 2

Фізична особа – Петренко Олег зареєстрував торгівельну марку. З часом він прийняв рішення передати права на цей об'єкт до ТОВ «Радість».

Підготуйте відповіді на питання. Чи має право він передавати права. Чи потрібно вносити міни у свідоцтво?

Література

1. Гілевич С. Історичні аспекти формування системи захисту права інтелектуальної власності. Митна справа. 2012. № 4. Ч. 2. Кн. 1. С. 318–324.
2. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу: співвідношення понять та правова природа / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 199-202.
3. Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П. П. Крайнева. – К. : Старт-98, 2012. – 660 с. 82. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія / О. В. Жилінкова. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 280 с.
4. Ісмаїлов К. Інформаційно-правова відповідальність в Україні. Правовий часопис Донбасу. 2018. № 3 (64). С. 87-93.
5. Кіжаєв С. Інтелектуальна власність. 2017. Дніпро. ДВНЗ УДХТУ. 64 с.
6. Лазебний В. Основи інтелектуальної власності та її захисту. 2011. Київ. Ліра-К. 150 с.

7. Москалюк Н. Право інтелектуальної власності. 2017. Тернопіль. ТНЕУ. 200 с.

8. Крижна, В.М. Право інтелектуальної власності України : конспект лекцій / В.М. Крижна, Н.Є. Яркіна. - Х. : Право, 2010. - 112 с.

Крижна, В. Право інтелектуальної власності та суспільні інтереси // Право України : юрид. журн. - 2011. - № 3. - С. 60 - 65.

Кузнецова Ю. В. Актуальні питання правової охорони та правового захисту об'єктів права інтелектуальної власності в Україні URL: <http://ves.pstu.edu/article/view/133627> (дата звернення: 01.09.2021).

Тема № 5. Управління майновими правами інтелектуальної власності

Семінарське заняття за темою «Управління майновими правами інтелектуальної власності»

Навчальна мета заняття: засвоїти поняття, які є визначними (опорними) для цієї теми і виділені в плані заняття та у конспекті лекції, опрацювання рекомендованої літератури, конспектування окремих положень, що стосуються питань теми, використовуючи підручники, навчальні посібники та нормативний матеріал.

Кількість годин:

денна форма навчання — 4 години.

заочна форма навчання — 2 години.

Навчальні питання:

1. Поняття та види колективного управління майновими правами на об'єкти авторського права і (або) суміжних прав.
2. Правовий статус організацій колективного управління.
3. Договори колективного управління.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми:

1. У першому питанні розкриваються поняття та види колективного управління майновими правами на об'єкти авторського права і (або) суміжних прав, зокрема добровільне та обов'язкове колективне управління.

2. У другому питанні, слід розкрити статус організації колективного управління як неприбуткової організації, що утворюється в організаційно-правовій формі громадського об'єднання (громадська організація або громадська спілка) зі статусом юридичної особи. Засновниками організації колективного управління можуть бути виключно правовласники.

3. Третє питання присвячено договорам у сфері колективного управління майновими правами на об'єкти авторського права і (або) суміжних прав. Договір про партнерство. Договір про представництво прав.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти дл розкриття окремих проблем явищ тощо:

1. Розширене колективне управління.
2. Основні засади колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав.
3. Функції організацій колективного управління.

Теми рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Вилучення майнових прав з управління організації колективного управління.
2. Реєстрація організацій колективного управління.
3. Відносини з користувачами, збирання винагороди і відрахувань з користувачів.

Завдання.

Завдання № 1

Громадянин Сидоренко уклав договір про представництво прав з СПДФЛ Іваненко на 4 роки. Після спливу договору представник став вимагати винагороду. Гр. Сидоренко заперечував оскільки не отримував винагороду від поширення його творів.

Як розв'язати спір. Складіть проєкт договору про представництво.

Література

1. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: Навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. – К. : Національна академія управління, 2014. – с. 278.
2. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / за ред. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2017. 140 с.
3. Бурлаков С. Ю. Правове регулювання відносин інтелектуальної власності (предмет і метод). Форум права. 2013. № 3. С. 65–69. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.him_2013_3_13.pdf
4. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 237с.
5. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування [Текст] : монографія / кол. авт.: Дроб'язко В. С. [та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук О. П. Орлюк ; Акад. правових наук України, НДІ інтелект. власності. - Київ : Лазуріт-Поліграф, 2009. - 242 с.
6. Майданевич, А. Г. Незаконне використання об'єктів права інтелектуальної власності: проблеми теорії та правозастосування :

[монографія] / Майданевич А. Г., Світличний О. П. - Київ : Компринт, 2017. - 259 с.

7. Осипова Ю.В. Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності, створених у вищих навчальних закладах України : монографія / Осипова Юлія Вікторівна ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ інтелект. власності. - Київ : Інтерсервіс, 2017. – 272.

8. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку : [монографія] / Ю. М. Капіца ; НАН України, Центр дослідж. інтелект. власності та трансферу технологій. - Київ : Академперіодика, 2017. - 661,

9. Право інтелектуальної власності : термінол. слов. / [упоряд.]: Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова. - 2-ге вид., допов. і перероб. - Київ : Маслаков Р. О. [вид.], 2019. - 457 с.

10. Аврамова О.Є. Здійснення майнових прав на службові об'єкти права інтелектуальної власності. *МЕН.* 2017. № 5. URL: <http://yurradnik.com.ua/wp-content/uploads/2017/11/Avramova.pdf>.

Тема № 6 Захист прав інтелектуальної власності

Семінарське заняття за темою «Захист прав інтелектуальної власності»

Навчальна мета заняття: засвоїти поняття, які є визначними (опорними) для цієї теми і виділені в плані заняття та у конспекті лекції, опрацювання рекомендованої літератури, конспектування окремих положень, що стосуються питань теми, використовуючи підручники, навчальні посібники та нормативний матеріал.

Кількість годин:

денна форма навчання – 8 години.

заочна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Поняття захисту прав інтелектуальної власності.
2. Форми захисту прав інтелектуальної власності.
3. Способи захисту прав інтелектуальної власності.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми:

1. У першому питанні розкривається поняття захисту прав інтелектуальної власності.
2. У другому питанні, слід розкрити форми захисту прав інтелектуальної власності. Юрисдикційна форма, її характеристику. Неюрисдикційна форма захисту, її особливості.
3. Третє питання присвячено способам захисту. Слід розглянути такі способи, як відшкодування моральної, матеріальної шкоди. Визнання прав на

патент. Застосування негайних заходів щодо запобігання порушенню права інтелектуальної власності та збереження відповідних доказів; зупинення пропуску через митний кордон України товарів, імпорту чи експорту яких здійснюється з порушенням права інтелектуальної власності; вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності та знищення таких товарів ін.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Патентний троллінг.
2. Визнання прав на винахід і корисну модель недійсними в адміністративному порядку ("post-grant opposition").
3. Опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення.

Теми рефератів, які відповідають темі заняття.

1. Охорона об'єктів інтелектуальної власності за законодавством ЄС.
2. Відповідальність за порушення прав на торгівельну марку.
3. Примусова ліцензія.

Завдання.

Завдання № 1

Громадянин Петренко отримав патент на очищення води. Цей винахід був суспільно необхідним для застосування у сільських школах, але він відмовлявся надати дозвіл на використання патенту.

Як розв'язати спір. Чи можливе у цьому випадку констатувати зловживання патентними правами?

Література

1. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу: співвідношення понять та правова природа / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 199-202.
2. Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П. П. Крайнева. – К. : Старт-98, 2012. – 660 с. 82. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія / О. В. Жилінкова. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 280 с.
3. Ісмаїлов К. Інформаційно-правова відповідальність в Україні. Правовий часопис Донбасу. 2018. № 3 (64). С. 87-93.

4. Кіжаєв С. Інтелектуальна власність. 2017. Дніпро. ДВНЗ УДХТУ. 64 с.
5. Лазебний В. Основи інтелектуальної власності та її захисту. 2011. Київ. Ліра-К. 150 с.
6. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування [Текст] : монографія / кол. авт.: Дроб'язко В. С. [та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук О. П. Орлюк ; Акад. правових наук України, НДІ інтелект. власності. - Київ : Лазуріт-Поліграф, 2009. - 242 с.
7. Майданевич, А. Г. Незаконне використання об'єктів права інтелектуальної власності: проблеми теорії та правозастосування : [монографія] / Майданевич А. Г., Світличний О. П. - Київ : Компринт, 2017. - 259 с.
8. Осипова Ю.В. Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності, створених у вищих навчальних закладах України : монографія / Осипова Юлія Вікторівна ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ інтелект. власності. - Київ : Інтерсервіс, 2017. – 272.
9. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку : [монографія] / Ю. М. Капіца ; НАН України, Центр дослідж. інтелект. власності та трансферу технологій. - Київ : Академперіодика, 2017. - 661,
10. Право інтелектуальної власності : термінол. слов. / [упоряд.]: Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова. - 2-ге вид., допов. і перероб. - Київ : Маслаков Р. О. [вид.], 2019. - 457 с.

4. Рекомендована література (основна, додаткова) інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

7. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: Навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. – К. : Національна академія управління, 2014. – с. 278.
8. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / за ред. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2017. 140 с.
9. Бурлаков С. Ю. Правове регулювання відносин інтелектуальної власності (предмет і метод). Форум права. 2013. № 3. С. 65–69. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.him_2013_3_13.pdf
10. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 237с.
11. Гілевич С. Історичні аспекти формування системи захисту права інтелектуальної власності. Митна справа. 2012. № 4. Ч. 2. Кн. 1. С. 318–324.

12. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу: співвідношення понять та правова природа / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 199-202.
13. Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П. П. Крайнева. – К. : Старт-98, 2012. – 660 с. 82. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія / О. В. Жилінкова. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 280 с.
14. Ісмайлов К. Інформаційно-правова відповідальність в Україні. Правовий часопис Донбасу. 2018. № 3 (64). С. 87-93.
15. Кіжаєв С. Інтелектуальна власність. 2017. Дніпро. ДВНЗ УДХТУ. 64 с.
16. Лазебний В. Основи інтелектуальної власності та її захисту. 2011. Київ. Ліра-К. 150 с.
17. Москалюк Н. Право інтелектуальної власності. 2017. Тернопіль. ТНЕУ. 200 с.
18. Крижна, В.М. Право інтелектуальної власності України : конспект лекцій / В.М. Крижна, Н.Є. Яркіна. - Х. : Право, 2010. - 112 с.
Крижна, В. Право інтелектуальної власності та суспільні інтереси // Право України : юрид. журн. - 2011. - № 3. - С. 60 - 65.
Кузнецова Ю. В. Актуальні питання правової охорони та правового захисту об'єктів права інтелектуальної власності в Україні URL: <http://ves.pstu.edu/article/view/133627> (дата звернення: 01.09.2021).
19. Орлюк, О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи // Право України : юрид. журн. - 2011. - № 3. - С. 4 - 20.
20. Право інтелектуальної власності : підручник / О.І. Харитонов, Є.О. Харитонов, Т.С. Ківалова, В.С. Дмитришин, О.О. Кулініч, Л.Д. Романадзе та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 544 с.
21. Пашков В. Питання патентного захисту, або проблеми застосування окремих положень Угоди TRIPS щодо фармацевтичної 201 продукції у міжнародній практиці. АРТЕКА.UA URL: <https://www.apteka.ua/article/250191> (дата звернення: 20.05.2020);
22. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха, О. М. Стець та ін.; за заг. ред. Кравця В. Р., Олюхи В. Г. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 270 с.
23. Світличний О. П. Право інтелектуальної власності: підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.
24. Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність : підручник / В. О. Семків, Р. С. Шандра. – Львів: Галицький друкар, 2015. с 233-234.
25. Стефанчук Р. Перспективи розвитку права інтелектуальної власності в Україні (на прикладі особистих немайнових прав) // Право України : юрид. журн. - 2011. - № 3. - С. 45 - 59.
26. Ульянова Г. Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату. Автореферат. дис. док. наук. 12.00.03. 2015. Одеса. НУ «ОЮА». 35 с.

27. . Цивільне право України: альбом схем : навч. посіб. : рекомендовано МОН України : . / за заг. ред. Є.О. Мічуріна. - Харків : ФОП Мічуріна Н.О., 2010. - 448 с.
28. Швець, Д.В. Місце дисципліни "Право інтелектуальної власності" в системі професійної підготовки кадрів для Національної поліції України // Проблеми цивільного права та процесу : тези доп. учасників наук.-практ. конф., присвяч. світлій пам'яті О.А. Пушкіна (м. Харків, 24 трав. 2019 р.). - С. 77-80.
29. Шишка Р. Право інтелектуальної власності і погляд на проблеми. Часопис Київського університету права. 2010. №1 С. 164-170. 172. Юхно О. Теорія та практика оперативно-розшукового запобігання злочинам органами внутрішніх справ. 2010. Одеса. Інтерпрінт. с. 48. 173. Яворська О. Інтелектуальне право України. 2016. Тернопіль. Підручники і посібники. С. 608.
30. Харитонova О. І. Суб'єкти та об'єкти правовідносин інтелектуальної власності. Актуальні проблеми держави і права. 2011. Вип. 59. С. 329–335.
31. Харитонova О. І. Суб'єкти правовідносин в мережі Інтернет. Традиції та новації юридичної науки: минуле сучасність, майбутнє : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. від 19 травня 2017 року. С. 633–635.
32. Юскаєв В. Б. Інтелектуальна власність: навчальний посібник у двох частинах / В. Б. Юскаєв. – Суми : Видавництво СумДУ, 2010.– Ч. 2. – 148 с.
33. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.

Додаткова

1. Москаленко, К. Доступ до основних лікарських засобів крізь призму прав людини // Підприємництво, господарство і право : щомісяч. наук.-практ. госп.-правов. журн. - 2019. - № 12. - С. 47-50.
2. Гордеюк А. О. Проблема вдосконалення правового регулювання веб-сайтів і доменних імен в умовах інформатизації суспільства. Гуманітарний часопис. 2019. № 2. С. 73–83.
3. Гордеюк А. О. Проблема вдосконалення правового регулювання веб-сайтів і доменних імен в умовах інформатизації суспільства. Гуманітарний часопис. 2019. № 2. С. 73–83.
4. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України «Про затвердження Положення про департамент розвитку сфери інтелектуальної власності» від 28.12.2019 № 842. База даних Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://me.gov.ua/Files/DownloadFile?id=e3082794-8c85-47de8a82-b394617232d2> (дата звернення: 13.04.2020).

5. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року // ВВР України. – 1996 – № 30 – Ст. 141.
6. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
7. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 7. – Ст. 32.
8. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 7. – Ст. 34.
9. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.
10. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 5 листопада 1997 року // ВВР України. – 1998. – № 8. – Ст. 28.
11. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16 червня 1999 року // ВВР України. – 1999. – № 32. – Ст. 267.
12. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 24 квітня 1993 року // ВВР України. – 1993. – № 21. – Ст. 218.
13. 19. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 2. – Ст. 7.
14. 20. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 року // ВВР України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.
15. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм: Закон України від 23 березня 2000 року // ВВР України. – 2000. – № 24. – Ст. 183.
16. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування: Закон України від 17 січня 2002 року // ВВР України. – 2002. – № 17. – Ст. 121.
17. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15 травня 2003 року // ВВР України. – 2003. – № 31– 32. – Ст. 263.
18. Про наукову і науко-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 року // ВВР України. – 1995. – № 9. – Ст. 56.
19. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року // ВВР України – 1994. – № 16. – Ст. 93.
20. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року // ВВР України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
21. Про суспільне телебачення і радіомовлення України: Закон України від 27 квітня 2014 року // ВВР України. – 2014. – № 27. – Ст. 904.
22. Про дію міжнародних договорів в Україні: Закон України від 22 грудня 1993 року // ВВР. – 1994. – № 50. – Ст. 473.

23. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 1994 року // ВВР України. – 1994. – №10. – Ст. 45
24. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року // ВВР України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356. 56. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року // ВВР України. – 2003. – №18 – 22. – Ст. 144.
25. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року // ВВР України. – 2004. – № 40 – 41, 42. – Ст. 492.
26. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року // ВВР України. – 2001. – №25 – 26. – Ст. 131.
27. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року // ВВР України. – 2013. – № 9 – 10, № 11 – 12, 13 – Ст. 88.
28. Положення про Державну службу інтелектуальної власності України: постанова Кабінету Міністрів України № 658 від 19 листопада 2014 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Цивільний кодекс України : станом на 18 листоп. 2019 р.. - Харків : Право, 2019. - 447 с. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051/page.
2. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_769.
3. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770.
4. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1981 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_134.
5. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (вчинено в Римі 26 жовтня 1961 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_763.
6. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період до 2020 року. Проект (неофіційний текст) від 29.08.2014. База даних «Законодавство України»/Ліга-Закон. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/NT1009> (дата звернення: 28.05.2020).

Нечипорук Ю. Суб'єктний та об'єктний склад інформаційних правовідносин. Юридична Україна. 2012. № 6. С. 39-44.

7. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123

8. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з Атомної Енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Розділ VII. Договори у сфері інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kmu.gov.ua/kmudocsEA00_Ukraine

9. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) від 15 квітня 1994 р. [Електронний ресурс]– Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_018.

10. Женевський договір про міжнародну реєстрацію наукових відкриттів від 7 березня 1978 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/999_005.

11. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 2 грудня 1961 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_856.